

De weg naar financiële tevredenheid

De rol van persoonlijke factoren en positieve financiële gedragingen bij financiële tevredenheid

Wetenschappelijk artikel: [Dare, S. E., van Dijk, W. W., Dijk, E. V., van Dillen, L. F., Gallucci, M., & Simonse, O. \(2020\). The road to financial satisfaction: testing the paths of knowledge, attitudes, sense of control and positive financial behaviors. *Journal of Financial Therapy*, 11\(2\), e2.](#)

Onderzoek in het kort

Hoe tevreden je bent met je financiële situatie is belangrijk voor je welzijn. Maar welke persoonlijke factoren beïnvloeden deze financiële tevredenheid? In dit onderzoek wordt in kaart gebracht in hoeverre financiële kennis, financieel zelfvertrouwen, de houding ten opzichte van geld, toekomstgerichtheid, zelfbeheersing bij uitgaven en de controle die iemand ervaart over het eigen gedrag invloed hebben op financiële tevredenheid. Financieel zelfvertrouwen hing het sterkst samen met financiële tevredenheid, gevolgd door toekomstgerichtheid en de ervaren controle over het gedrag.

Achtergrond

Hoe tevreden je bent met je financiële situatie is belangrijk voor je welzijn. Uit eerder onderzoek blijkt dat positief financieel gedrag – zoals het bijhouden van je financiën, niet lenen voor de korte termijn of actief sparen voor een buffer – samenhangt met financiële tevredenheid¹. Er is echter nog weinig bekend over welke persoonlijke factoren samenhangen met financiële tevredenheid. Dit onderzoek geeft hier meer inzicht in. Deze inzichten kunnen gebruikt worden als extra handvaten om hulp op het gebied van financiën vorm te geven.

Deelnemers aan het onderzoek

2.133 inwoners van het Verenigd Koninkrijk (VK) tussen de 18 en 65 jaar oud. De gemiddelde leeftijd van de deelnemers was 40,01 jaar en 55% was vrouw. Het gemiddelde inkomen was £22.364 per jaar (ongeveer €25.000).

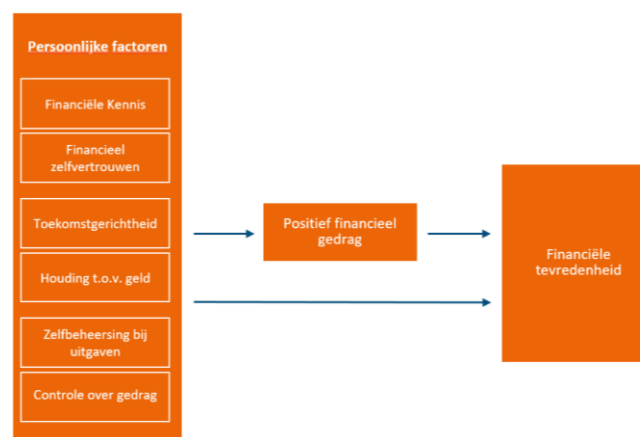
¹ Easterlin, R. A. (2006). Life cycle happiness and its sources: Intersections of psychology, economics and demography. *Journal of Economic Psychology*, 27(4), 463–482; J., Chen, C., & Chen, F. (2014). Consumer financial capability and financial satisfaction. *Social Indicators Research*, 118(1), 415–432; Robb, C. A., & Woodyard, A. S. (2016). Consideration of financial satisfaction: What consumers know, feel and do from a financial perspective. *Journal of Financial Therapy*, 7(2), 41–61.

Methode

Voor dit onderzoek werd gebruik gemaakt van een bestaande dataset met informatie uit een vragenlijst over de financiële bekwaamheid. In de vragenlijst werden onder andere vragen gesteld over financiële tevredenheid, financieel gedrag en persoonlijke factoren. De volgende persoonlijke factoren zijn meegenomen in dit onderzoek:

1. Kennis: financiële kennis en financieel zelfvertrouwen
2. Houding: toekomstgerichtheid en houding ten opzichte van geld
3. Controle: zelfbeheersing bij uitgaven en de controle die iemand ervaart over zijn/haar gedrag

De data uit de vragenlijst werd geanalyseerd met behulp van een pad-analyse. Dit houdt in dat er werd gekeken naar het directe effect van de persoonlijke factoren op financiële tevredenheid en naar het indirecte effect van persoonlijke factoren op financiële tevredenheid via positief financieel gedrag (zie Figuur 1).

Figuur 1. Visuele representatie van de pad-analyse: persoonlijke factoren hebben zowel een directe relatie met financiële tevredenheid als een indirecte relatie via positief financieel gedrag.

Resultaten en aanbevelingen

Bijna alle persoonlijke factoren die zijn meegenomen in dit onderzoek blijken direct of indirect (via positief financieel gedrag) samen te hangen met financiële tevredenheid. Financieel zelfvertrouwen hing het sterkst samen met financiële tevredenheid, gevolgd door toekomstgerichtheid en de ervaren controle over het gedrag.

Financieel zelfvertrouwen, toekomstgerichtheid en ervaren controle zijn belangrijke persoonlijke factoren bij financiële tevredenheid

Deelnemers met meer financieel zelfvertrouwen, die meer op de toekomst gericht zijn en die meer controle over hun gedrag ervaren zijn tevredener over hun financiële situatie. Daarnaast lieten deze deelnemers ook positievere financiële gedragingen zien, wat op zijn beurt weer zorgt voor meer financiële tevredenheid. Deze factoren hangen dus zowel *direct* positief samen met financiële tevredenheid als *indirect* via de samenhang met positief financieel gedrag.

De houding ten opzichte van geld, financiële kennis en zelfbeheersing

Het hebben van een positievere houding ten opzichte van geld had alles bij elkaar genomen geen invloed op de financiële tevredenheid. Deelnemers met meer financiële kennis en deelnemers die beter waren in het uitoefenen van zelfbeheersing over hun uitgaven waren minder tevreden over hun financiële situatie.

Samenhang in plaats van causaliteit

Omdat het hier gaat om een vragenlijst die op één moment is afgenomen, kunnen we niks zeggen over in hoeverre persoonlijke factoren of financiële gedragingen daadwerkelijk de oorzaak zijn van een hogere financiële tevredenheid. Het kan bijvoorbeeld zo zijn dat het hebben van meer zelfbeheersing zorgt voor minder financiële tevredenheid, of dat minder financiële tevredenheid zorgt voor meer zelfbeheersing. Daarom spreken we over een samenhang of een relatie tussen factoren en niet over veroorzaken. Voor vervolgonderzoek zou het interessant zijn om mensen voor langere tijd te volgen zodat wel naar dit soort causale verbanden gekeken kan worden.

Handvaten voor het aanbieden van hulp op het gebied van huishoudfinanciën

Hulp die op het gebied van huishoudfinanciën wordt aangeboden richt zich vaak op het bevorderen van positief financieel gedrag. Dit onderzoek laat echter zien dat er ook aandacht besteed kan worden aan meer persoonlijke factoren, zoals financieel zelfvertrouwen, toekomstgerichtheid en de ervaren controle over gedrag. Dit biedt extra handvaten om positief financieel gedrag te stimuleren en de financiële tevredenheid te vergroten.